



ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Гуманітарний факультет
Кафедра філософії

СИЛАБУС

**навчальної дисципліни (вибіркова)
(загально-університетський каталог)
(Блок дисциплін особистого розвитку)**

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА БЕЗПЕКА

Обсяг 3 кредити / 90 годин

Освітні програми усіх спеціальностей НУ "Запорізька політехніка".
Рівень вищої освіти – перший (бакалаврат).
1-2-й роки навчання.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА



ПІБ, посада, науковий ступінь

БОНДАРЕВИЧ Ірина Миколаївна,
доцент каф. філософії, канд. філос. н., доцент

Контактна інформація:

- номер телефону +380505003937
- e-mail: bondarevych@ukr.net
- навчальний корпус № 5, аудиторія 549

Час і місце проведення консультацій

за розкладом, в аудиторіях 540, 549, 549-а,
через Viber, Telegram, Zoom

ОПИС КУРСУ

Дисципліна «Інтелектуальна безпека» розкриває сутність нових типів соціальних та індивідуальних ризиків, що пов'язані зі сферою свідомості. Саме поняття «інтелектуальна безпека» постало в полі міждисциплінарних розвідок щодо проблеми свідомості. Його дослідження актуалізоване збільшенням впливу як геополітичних так і особистісних факторів на життя суспільств, що значно посилюються сучасними можливостями засобів масової комунікації. Інтелектуальну безпеку сучасної людини розглянуто на тлі аналізу загальносвітових тенденцій трансформації суспільств, перспектив інтелектуальної активності, можливостей психологічної саморегуляції і особистісного розвитку.

В українському суспільстві питання інтелектуальної безпеки набуває специфіки в умовах нагальних соціальних завдань суспільств в умовах війни і повоєнного будівництва. Реалізація зазначених задач потребує уміння формувати



інтелектуально безпечне середовище, що якнайменше передбачає навички інформаційної і психологічної гігієни, опанування різних видів мислення, вміння будувати власні траєкторії особистісного розвитку тощо.

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

1. *Метою* дисципліни «Інтелектуальна безпека» є розвиток когнітивних компетенцій студентів, формування у них інтелектуальної мобільності шляхом опанування різних стилів мислення і розвитку здатності до успішної психологічної адаптації; виховання смаку до організаційної і управлінської діяльності з урахуванням потреб її учасників в самореалізації та особистісному зростанню.

Завданням дисципліни «Інтелектуальна безпека» є:

- ознайомлення студентів з суб'єктами, об'єктами, рівнями, критеріями і умовами інтелектуальної безпеки, її місцем в системі національної безпеки;
- опанування методів і засобів створення інтелектуально безпечного середовища;
- розвиток здатності передбачувати та запобігати інтелектуальним ризикам на ранніх стадіях їх розгортання, системно проектувати профілактичні заходи.

2. *Компетентності та результати навчання, формування яких забезпечує вивчення дисципліни.* Навчальна дисципліна розвиває такі загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність спілкуватись з представниками інших професійних груп різного рівня;
- здатність працювати в команді.

Результати навчання:

- знати зміст сучасних концепцій світу та наукових парадигм;
- знати зміст понять «загроза» і «безпека» по відношенню до систем «природа», «суспільство», «людина»;
- знати зміст понять «інтелектуальна безпека» і «інтелектуальний захист»;
- знати засади правового забезпечення інтелектуальної безпеки в Україні;
- знати складові, функції, критерії, рівні та умови інтелектуальної безпеки;
- знати функції окремих рівнів інтелектуального захисту;
- знати способи та методи збереження інтелектуальної безпеки;
- знати особливості організації інтелектуально безпечного середовища.
- вміти розрізняти світоглядний, науковий, соціальний і особистісний аспекти проблем;
- вміти будувати системний погляд на об'єкт і предмет дослідження, використовуючи міждисциплінарні методи і підходи;
- вміти будувати системний погляд на об'єкт і предмет дослідження, використовуючи міждисциплінарні методи і підходи;
- вміти проводити моніторинг ризиків, виявляти порушення інтелектуальної безпеки;
- вміти оцінювати доцільність тих чи інших способів інтелектуального захисту;



- вміти складати алгоритм вирішення завдання уникнення інтелектуальних ризиків;
- вміти реалізовувати можливості самоуправління, самовиховання;
- володіти культурою мислення, дослідницькими навичками;
- володіти теоретичними засадами самоаналізу.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Інтелектуальна безпека» є дисципліною циклу загальної (загально-гуманітарної) підготовки.

ПЕРЕЛІК ТЕМ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Програма навчальної дисципліни «Інтелектуальна безпека» складається з таких змістових модулів:

1. **Інтелектуальна безпека: теоретичний аспект. Інтелектуальні ризики в постіндустріальних суспільствах.**
2. **Інтелектуальна безпека: практичний аспект. Способи, методи та стратегії захисту.**

Таблиця 1 – Загальний тематичний план аудиторної роботи.

Номер тижня	Теми лекцій, год.	Теми лабораторних/практичних робіт або семінарів, год.
1	2	3
Змістовий модуль 1. Інтелектуальна безпека: теоретичний аспект. Інтелектуальні ризики в постіндустріальних суспільствах.		
1,2	Поняття «безпеки».	Сем. № 1. Інтелектуальна безпека і цілісність людини. (2 год.)
3,4	Загальносвітові тенденції трансформації суспільств як джерело нових проявів соціальних і індивідуальних ризиків	Сем. № 2. Ризикова свідомість в традиційних культурах і «середовище ризику» (Е.Гідденс) сучасних суспільств. (2 год.)
5,6	Інтелектуальні ризики в суспільстві перехідного типу: трансформація цінностей	Сем. № 3. Маргіналізація українського суспільства як реалія і соціальний ризик (2 год.)
7,8	Інтелектуальні ризики в суспільстві перехідного типу: агресивний менеджмент сприйняття як спосіб формування змісту масової свідомості	Сем. № 4. Логіка, цілі, стратегії і особливості інформаційної війни, як агресивного впливу на свідомість (2 год.)
Змістовий модуль 2. Інтелектуальна безпека: практичний аспект. Способи, методи та стратегії захисту.		
8,9	Психологічний самозахист як підґрунтя інтелектуальної безпеки	Сем. № 5. Психологічна самопомога як технологія психологічної саморегуляції. (2 год.)
10-12	Інтелектуальна активність як стратегія самозахисту	Сем. № 6. Мистецтво вибору і когнітивні упередження. (2 год.)



13,14	Ідентифікація і самоідентифікація як соціальна і індивідуальна практики самозахисту	Сем. № 7 Постановка цілей і проектування майбутнього (2 год.)
15,16	Особистісний розвиток як стратегія інтелектуальної безпеки	Сем. № 8 Особистісний розвиток як стратегія інтелектуальної безпеки (2 год.)

САМОСТІЙНА РОБОТА

Таблиця 2 – Перелік завдань на СРС, вид завдань, контрольні заходи.

	Назва теми	Види СР	Контрольні заходи
1,2	Тема 1 Цілісність людини як фактор її інтелектуальної безпеки. (2 год.)	Аналіз літератури, Складання схематичного конспекту.	Презентація
3,4	Тема 2 Трансформація цінностей як інтелектуальний ризик в суспільствах перехідного типу.(2 год.)	Аналіз літератури, Складання схематичного конспекту.	Опитування, презентація схематичного конспекту
5,6	Тема 3 Феномен ідеології і питання інтелектуальної безпеки.	Підготовка презентації, Складання схематичного конспекту.	Презентація завдання
7,8	Тема 4 Інформаційна війна як агресивний вплив на свідомість (2 год.)	Аналіз літератури, Складання схематичного конспекту.	Презентація завдання
9,10	Тема.5 Поєднання пропаганди з рекламою як інтелектуальна загроза (2 год.)	Аналіз літератури, Складання схематичного конспекту.	Опитування, тестування
11,12	Тема 6 Мисленнєва мобільність як стратегія інтелектуальної безпеки. Види мислення. (2 год.)	тестування Складання схематичного конспекту.	тестування
13,14	Тема 7 Ідентифікація і самоідентифікація як соціальна і індивідуальна практики самозахисту	Аналіз літератури, Складання схематичного конспекту.	Презентація завдання
15,16	Тема 8 Особистісний розвиток як стратегія інтелектуальної безпеки	Підготовка презентації	Презентація

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ ДЖЕРЕЛА

Навчально-методичні розробки:

1. Навчально-методичні рекомендації з вивчення змістових модулів дисципліни «Інтелектуальна безпека», що виносяться на самостійну роботу студента для спеціальності 075 Маркетинг всіх форм навчання./ Укладач: Бондаревич І.М. – Запоріжжя: Національний університет «Запорізька політехніка», 2020. – 34с.

2. Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять з дисципліни «Інтелектуальна безпека» для бакалаврів денної форми навчання за напрямом



підготовки 6.030507 «Маркетинг» / Укладачі : Бондаревич І.М., Дєвочкіна Н.М. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2017. – 34 с.

Літературні джерела:

1. Бондаревич, І. М. Антропологічний нарис соціальної стратифікації суспільства перехідного типу /І. М. Бондаревич, Н. М. Дєвочкіна // Антропологічні виміри філософських досліджень. 2018. Вип. 13. С. 52–64. doi: 10.15802/ampr.v0i13.131850
2. Бондаревич І.М.. Специфіка соціальних практик довірчих відносин// Науковий журнал "ВІСНИК Київського національного торговельно-економічного університету", 1(129), 2020. С.92-100. DOI: [http://doi.org/10.31617/visnik.knute.2020\(129\)](http://doi.org/10.31617/visnik.knute.2020(129))
3. Bondarevych I. M.. Anthropological dimension of commemorative practices: the phenomenon of bodily memory. Anthropological Measurements of Philosophical Research., 2021,19. С.41-51. doi: https://doi.org/10.13128/Phe_Mi-20119 Web of Science Core Collection
4. Худолій, Анатолій Олексійович. "Інформаційна війна 2014-2022 рр.: монографія." Острог:Видавництво Національного університету «Острозька академія»,2022. 208 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка» (Положення про організацію освітнього процесу Національного університету «Запорізька політехніка» / Укладачі: В. Грешта та ін. НУ "Запорізька політехніка", 2024), контрольні заходи включають в себе поточний, підсумковий та семестровий контроль.

Система контролю знань здобувачів вищої освіти з дисципліни «Інтелектуальна безпека» включає в себе поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться під час аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю знань здобувачів вищої освіти з дисципліни «Інтелектуальна безпека» є:

- виконання обов'язкових завдань самостійної роботи;
- виконання індивідуального завдання (за вибором здобувача вищої освіти або викладача);

- участь в конференціях, конкурсах наукових робіт та ін. проєктах, олімпіадах.

Результати поточного контролю є основною інформацією під час проведення заліку і враховуються викладачем при визначенні результатів підсумкового оцінювання з дисципліни.

Підсумковий контроль з дисципліни проводиться з метою оцінювання результатів навчання на завершальному етапі за 100-бальною системою. Вид підсумкового контролю – залік.

Під час контролю враховуються наступні види робіт:

- виконання завдань до семінарських занять - до 40 балів (планом передбачено 8 семінарських занять, тому за кожну тему можна отримати від 0 до 5 балів: 2 бала – повна вичерпна відповідь на завдання; 2 бала – впевнене та ефективне використання логічного інструментарію. 1 бал – схематичний конспект.



- поточний контроль – до 48 балів (здійснюється з 8 лекційних занять, тому за кожне можна отримати від 0 до 6 балів: 2 бали – знання теоретичних аспектів за темою – визначаються в результаті опитування/тестування; 2 бали – відповіді на запитання практичного характеру у відповідності до змісту теми; 2 бали – участь в обговореннях, дискусіях);

- неформальна та/або інформальна освіта (відвідування тренінгів, семінарів – до 5 балів, отримання сертифікатів з проходження курсів, або їх окремих складових;

- наукова діяльність (участь у науковій темі кафедри, участь у конференціях) – до 12 балів.

Контроль знань здобувачів вищої освіти *заочної форми навчання* здійснюється шляхом виконання завдань у вигляді відповідей на питання, що стосуються змісту роботи (максимально 100 балів). Зміст завдань та методичні рекомендації з їх виконання розміщено в системі дистанційного навчання Moodle: <https://moodle.zp.edu.ua/course/view.php?id=138>.

ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика дедлайнів. Здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання Moodle), до яких має бути виконано певне завдання. За наявності поважних причин (відповідно до інформації, яку надано

деканатом) здобувач вищої освіти має право на складання індивідуального графіку вивчення окремих тем дисципліни.

В разі, якщо здобувач вищої освіти проходить додаткове навчання (неформальна та/або інформальна освіта) на освітніх платформах (наприклад, Prometheus), в інформаційних центрах, вивчає дисципліни в інших закладах освіти в межах академічної мобільності, науковій роботі кафедри, то результати додаткового навчання та активності можуть бути зарахованими або як певна частина годин дисципліни, що відводиться на самостійну роботу, або врахована під час підсумкового контролю та заліку.

Політика академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю, досягнення результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використання достовірної інформації з офіційних джерел при виконанні проектних завдань.

При вивченні дисципліни політика дотримання академічної доброчесності визначається Кодексом академічної доброчесності Національного університету "Запорізька політехніка"

https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Nakaz_N253_vid_29.06.21.pdf

Політика дотримання прав та обов'язків здобувачів вищої освіти. Права і обов'язки здобувачів вищої освіти відображено у п. 7.5 Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті "Запорізька політехніка" (https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_organizatsiyu).



Політика конфіденційності та захисту персональних даних. Обмін персональними даними між викладачем і здобувачем вищої освіти в межах вивчення дисципліни, їх використання відбувається на основі закону України «Про захист персональних даних» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>). Стаття 10, п. 3 «Використання персональних даних працівниками суб'єктів відносин, пов'язаних з персональними даними, повинно здійснюватися лише відповідно до їхніх професійних чи службових або трудових обов'язків. Ці працівники зобов'язані не допускати розголошення у будь-який спосіб персональних даних, які їм було довірено або які стали відомі у зв'язку з виконанням професійних чи службових або трудових обов'язків, крім випадків, передбачених законом. Таке зобов'язання чинне після припинення ними діяльності, пов'язаної з персональними даними, крім випадків, установлених законом».

ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ДЛЯ РОБОТИ НА КУРСІ

Для того, щоб мати доступ до навчально-методичних розробок курсу необхідно мати особистий доступ до університетської навчальної платформи Moodle: <https://moodle.zp.edu.ua/course/view.php?id=317>